

עניין: כליה עורב בבית מקדש הראשון

רבינו בחיי ויגש בראשית מו, כז

לכל קצה וקצה עשרה רבוא. ומיום ששרתה שכינה בהר סיני במתן תורה לא זזה מישראל עד שחרב בית ראשון, ומיום שחרב בית ראשון לא שרתה שכינה בישראל, כי בבית שני לא שרתה שכינה, ואין הכונה לומר שלא שרתה שכינה בבית שני כלל, שהרי מצינו שכינה שורה בשתי רבוא, ממה שכתוב: (במדבר י, לו.) "שובה ה' רבבות אלפי ישראל", וכתוב: (תהלים סח, יח.) "רכב אלהים רבותים אלפי שנאן ה' במ". ואין צריך לומר בארבע רבוא שהשכינה שורה בהם, ועוד שהכתוב מעיד: (חגי א, ה.) "וארצה בו ואכבד". כלומר אשרה בו הכבוד שהוא השכינה, אלא שלא שרתה בו תדיר כמו בבית ראשון, לפי שלא היו שם ששים רבוא, שלא עלו מבבל כי אם מ' אלף, שכן כתוב: (עזרא ב, סד.) "כל הקהל כאחד ארבע רבוא". והוא שדרשו רז"ל (יומא כא:.) (חגי א, ה.) "וארצה בו ואכבדה", ואכבד כתיב, חסר ה"א, לפי שחסרו משם ה' דברים: ארון, שמן המשחה, אש, שכינה, ואורים ותומים. ומפני זה אמר "ואכבד", לבאר כי הכבוד היה שם שהיא השכינה, לא התפארת, וזהו "ואכבד" למעט התפארת, וחסרון הה"א שהיא אחרונה שבשם על שם שחסרה משם שכינה, שהרי היא מה' דברים שחסרו, והיאך חסרה, והכתוב אומר: ואכבדה, אלא שלא שרתה שם תדיר כמו בבית ראשון, אלא "חופף", אבל לעתיד לבא יהיו ישראל רבים בלא מספר, הוא שכתוב: (הושע ב, א.) "והיה מספר בני ישראל כחול הים", לא אמר: והיה זרע ישראל כחול הים, אלא: והיה מספר, כלומר אותם שהיו באים במספר, מבין עשרים שנה ומעלה, יהיו כחול הים ואז יחזור התפארת והכבוד, וכן הבטיח ישעיה: (ישעיה ס, א.) "קומי אורי כי בא אורך וכבוד ה' עליך זרח", והבין זה.

תניא פרק נג

פרק נג והנה כשהיה בית ראשון קיים שבו היה הארון והלוחות בבית ק"ק היתה השכינה שהיא מלכות דאצילות שהיא ברו' גילוי אור א"ס ב"ה שורה שם ומלוכשת בעשרת הדברות ביה"ק שאת יותר עז בגילוי רב ועצום יותר מגילוייה בהיכלות ק"ק שלמעלה בעולמות עליונים כי עשרת הדברות הן כללות התורה כולה דנפקא מנו חכמה עילאה דלעילא לעילא מעלמא דאתגליא וכדי להקקן בלוחות אבנים גשמיים לא ירדה ממדרגה למדרגה כדרך השתלשלות העולמות עד עוה"ז הגשמי כי עוה"ז הגשמי מתנהג בהתלבשות הטבע הגשמי והלוחות מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא למעלה מהטבע של עוה"ז הגשמי הנשפע מהארת השכינה שבהיכל ק"ק דעשיה שמכנה נמשך אור חיות לעולם העשיה שגם עוה"ז בכללו אלא ברו' חכמה עילאה דאצילות שהיא כללות התורה שבי' הדברות נתלכשה במלכות דאצי' ודבריא' לברך והן לברך המיוחדות באור א"ס שבתוכן הן הנקראות בשם שכינה הישורה בק"ק דבית ראשון ע"י התלבשותה בי' הדברות החקוקות בלוחות שבארון בנס ומעשה אלהים חיים [הוא ע"מא דאתכסיא המקנן בעולם הבריאה כנודע ליי"ח] ובבית שני שלא היה בו הארון והלוחות אמרו"ל שלא היתה שכינה שורה בו. פי' מדרגת שכינה שהיתה שורה בבית ראשון שלא כדרך השתלשלות העולמות אלא בבית שני היתה שורה כדרך השתלשלות והתלבשות מלכות דאצי' במלכות דבריא' ובמלכו' דיצירה ויצירה בהיכל ק"ק דעשי' וק"ק דעשי' היה מתלבש בק"ק שבכמה"ק שלמטה ושרתה בו השכינה מלכות דיצירה המלוכשת בק"ק דעשיה. ולכן לא היה רשאי שום אדם ליכנס שם לבד כהן גדול' ביה"כ ומשורב בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה בלבד ואפילו אחד שיושב ועוסק בתורה שכינה עמו כדאית' בברכו' פ"ק פי' שכינה עמו כדרך השתלשלות והתלבשות מלכות דאצילות במלכות דבריא' ויצירה ועשיה כי תרי"ג מצות התורה רובן ככולן הן מצות מעשיות וגם התלויות בדבור ומחשבה כמו ת"ת ובהמ"ז וק"ש ותפלה הא קיימא לן דהדבור לאו כדבור דמי ואינו יוצא ידי חובתו בהדבור וכוונה לבד עד שיוציא בשפתיו וק"ל דעקימת שפתיו הוי מעשה ותרי"ג מצות התורה עם שבע מצות דרבנן בנימטריא כת"ד שהוא רצון העליון ב"ה המלוכש בחכמתו יתברך המיוחדות באור א"ס ב"ה בתכלית היחוד וה'